Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 148. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го СЕРПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 6, 1985 No. 148. VOL. XCII.

Вийшла брошура в німецькій мові про Патріярха Йосифа

Джерзі Сити, Н.Дж. — Відома із своєї позитивної настанови до українських проблем, а зокрема Української Церкви, европейська організація з осідком в Західній Німеччині „Церква в потребі" випустила весною цього року разом із своїм постійним журналом „Відгук любови", окреме видання в німецькій мові п.н. „Йосиф Кардинал Сліпий — наслідник Христа".

Це окреме видання з редакційною статтею відповідального редактора о. Веренфріда ван Страатена, прикрашене рядом дуже добрих знімок Патріярха від молодих років, аж до знімки на смертній постелі, коли останнє цілування передавав йому Папа Іван Павло II, як також інших знімок з життя і боротьби Української Католицької Церкви. Зміст поділений на поодинокі періоди діяльности Патріярха: „Священник і учений", „Єпископ і мученик", „Запроторений і пророк", „Батько своєї Церкви", уривки із „Завіщання" Патріярха і прощальне слово Папи Івана Павла II.

Окремо поміщений перебіг життя Патріярха Йосифа в датах та інформаційна стаття для чужинецьких читачів з вказівками як можна допомогти українській Церкві в катакомбах.

На закінчення брошури подано прегарно виконану знімку Патріярха Йосифа в оточенні єпископів УКЦеркви з поясненням знімки, такого змісту: „Коли ми колинебудь матимемо спокусу так далеко іти в наших розбіжностях думок, щоб це стало небезпекою для єдности Христової Церкви, пригадаймо приклад Кардинала Сліпого. Він остоявся 18 років мукам у совєтському ув'язненні, щоб обороняти єдність своєї Церкви з Римом і він задержав цю єдність ще дальших 21 років перебування у Римі, помимо великого болю з приводу питання Українського Патриярхату. Тому ми закінчуємо нашу брошуру саме цією знімкою, на якій він стоїть в оточенні своїх братів з Української Католицької Церкви побіч Папи Івана Павла II. Таким задержимо ми його у нашій пам'яті".

Але найбільше зворушливим в брошурі, яка виконала з великою любов'ю та пошаною до Патріярха Йосифа, є вступне слово редактора о. В. ван Страатена, довголітнього приятеля і звеличника померлого пастиря УКЦеркви. У ньому автор передає думки, які навістили його в часі поминальних відправ у Римі. Для нього спів тисячів вірних на похоронах видається спершу переповнений сльозами, а відтак перміняється немов у виклик Богові поневоленого народу, що благає про поміч. Йому вчуваються в тому співі останні прохання померлого Патріярха до Бога: „хорони мій нарід, дай силу нашим священикам, збуди готовість у наших єпископів боронити Твого заповіту, і просвіти духом своїм Твого слов'янського Папу, щоб він знайшов дорогу повести нас до свободи і миру".

А далі пише о. В. ван Страатен: „Після останього „Господи помилуй" в катедрі св. Софії настає тиша. Дай Боже, щоб не запанувала ця тиша в тій католицькій, святій та апостольській Церкві, для якої жив і помер Кардинал Йосиф. Дай Боже, щоб його сини залишилися йому вірні. Щоб „заповіт, який він залишив своєму народові, як другий Мойсей, залишився на віки вирізьблений в серцях українців. Тоді Всевишний прискорить день, якого Його вірний син Йосиф не дочекався, день в якому запанує справедливість. Тоді цей сильний, непохитний пастир і князь своєї Церкви буде благословити як патріярх з неба свій нарід, як колись благословив Апостол Андрій київські гори".

Появилася нова праця д-ра С. Зощука

Торонто. — Тут, у Науковому Товаристві ім. Шевченка в Канаді, як 52-ий том його бібліотеки появилася нова книжка п. н. „Який харч — таке здоров'я" відомого українського лікаря й науковця д-ра Степана Зощука. Друк виконано в Українській Офсетній печаті в Бельгії. Люксусово видана і з мистецькою обкладинкою роботи мистця-графіка Ростислава Глувка, ця 344-сторінкова книга містить, — крім основного тексту, що розділений автором на сім частин з багатьма розділами та з 13-ма рисунками-схемами, — ще такі додатки: вступне слово відомого швайцарського лікаря д-ра Ральфа Бірхера, передмову відомого американсько-українського лікаря д-ра Миколи Грушкевича, багато світлин в тексті з прецікавої лікарської практики самого д-ра С. Зощука, його стислий життєпис, подяку фундаторам книги, присвяту та передслово автора, як і словничок медичних українських термінів.

Свою цю монуменатальну працю з ділянки харчування автор присвятив своїй дружині Ірині та дочці Одарці-Світлані, і „всім тим українським жінкам, які серед бурунів 'модерного' і 'поступового' життя, добробуту та переситу зберегли смиренність і скромність в ділянці харчування у будні і святочні дні, які не впали ниць перед ідолами цивілізації з богинею 'нутриція' на чолі, які свідомі свого післанництва та відповідальности за повне духово-тілесне здоров'я своїх нащадків, за долю української нації".

Книжу можна замовляти, пишучи на адресу: Mrs. Anna Potopnyk, 48 Crewe Ave., Toronto, Ont. M4C 2J3, Canada.

Ціна книжки: в твердій оправі — 28 канад. долярів; в м'якій оправі — 25 канад. долярів.

Заплянували конференцію у справах зв'язків з пресою

Торонто. — Український Інфромаційний Центр організує одноденну конференцію яка відбудеться в суботу, 21-го вересня ц.р., тут в Інституті св. Володимира, при 620 Спадайна авеню. Темою конференції буде „Як працюють засоби масової інформації". Ця конференція є важливою для тих осіб, які плянують мати будь-які контакти з пресою, радіо і телебаченням.

Перша сесія зосередиться на способах доступу до преси у формі інформаційної вістки. На другій сесії обговорюватиметься зв'язки з радіо. Третя й остання сесія зосереджуватиметься на темі — „як нарікати" (на газети, вістки по радіо тощо).

Організатори уважають що на конференцію прибуде бодай 250 людей, тому просять якнайскорше зголошуватись. Оплата за участь — 50 дол., і включає обід. Оплата для студентів — 25 дол. За дальшими інформаціями слід звертатись на адресу: St. Vladimir Institute, 620 Spadina Ave., Toronto, Ont. M5S-2H4 Canada, або телефонувати до Данила Дзікевича на число (416) 964-0389 або (416) 536-1772.

В університеті Єйл вібудеться конференція про українську літературу

Ню Гейвен, Конн. — Тут в університеті Ейл відбудеться в днях 15-го і 16-го листопада ц.р. конференція на тему „Російсько-українські літературні відносини", яку влаштовує Департамент слов'янських мов і літератур. Цю наукову конференцію враз з університетом Ейл спонзорує Канадський Інститут Українських Студій в Едмонтоні та беруть у ньому участь члени того інституту.

Досі відомо, що доповідачами конференції будуть: Павло Бушковіч з університету Ейл, Іван Фізер з унівеситету Ратґерс, Богдан Рубчак з університету Іллиной, Френклін Сціякка, Гемилтон коледж, Віталій Кейс ст. Пітерс коледж, Олег Ільницький з університету Альберти, Джан Барнстад з університету Далюзі, Юрій Грабович з університету Гарвард, Омрі Ронен з університету Мишиґен.

За інформаціями слід писати до: Michel M. Naydan, Department of Slavic Languages and Literatures, P.O. Box 1504A, Yale Station, New Haven, Conn. 06520, tel.: (203) 436-1851.

Москва розгортає пропаґандивну кампанію

Москва. — Західні дипломати і кореспонденти із збільшеним зацікавленням почали слідкувати за розгортанням совєтської пропаганди напередодні вершинної конференції, тобто зустрічі генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова з президентом Роналдом Реґеном, заповідженої на другу половину листопада цього року в Женеві, Швайцарія.

Совєтські засоби масової інформації, зокрема дві головні газети — „Правда", орган ЦК КПСС, і „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР — присвячують цій справі максимальну увагу і передрукували на своїх головних сторінках пропозицію М. Ґорбачова про мораторіюм у випробуванні і продукції нуклеарної зброї на протязі п'ятьох місяців, хоч в минулому Совєтський Союз не придержувався договору підписаного із ЗСА, — кажуть політичні спостерігачі і деякі речники Адміністрації Р. Реґена, зокрема головний дорадник Президента у справах крайової безпеки Роберт МекФарлейн. Він, виступаючи на телевізійній програмі „Ґуд морнінґ Америка" заявив, що пропозиція М. Ґорбачова є одною з декількох інших раніших заяв в тій справі, яких, до речі, Совєтський Союз ніколи не дотримувався. „Зрештою, заявив МекФарлейн, перед самою пропозицією совєтського лідера їхні вчені перевели підземні випробування атомової бомби і випробували свої нуклеарні ракети на Атлантику, під час маневрів, знаючи, що їм прийдеться зробити перерву на п'ять місяців, але ми не є певні, що вони не відновлять цих випробувань, коли мине п'ятимісячний реченець".

Кеннет Ейделман, директор контролі озброєння і роззброєневої аґенції, заявив на програмі Ен-Бі-Сі, що З'єднані Стейти Америки відхилили пропозицію СССР „тому, що ми мусимо бути дуже обережні і тверезо дивитися на совєтські пропозиції і мораторіюм. Ми вже ці лекції брали і ЗСА не можуть дозволити собі робити тих самих помилок ще і ще раз". Він додав, що „ми пережили мораторіюм совєтського стилю в 1950, 1960-их роках, які стали приводом до заяви тодішнього президента ЗСА Джана Кеннеді в 1961 році. 'Америка ніколи не може більше дозволити собі на мораторіюм совєтського стилю, який сміливо можна назвати обманом'. Чи сьогоднішній Уряд може поступити інакше?" — запитував Ейделман глядачів телевізійної програми.

Також інші найближчі співробітники Президента в той чи інший спосіб висловились до цієї теми. Наприклад, державний секретар Джордж Шулц підкреслено заявив, що совєтський лідер прекрасно знає, яке є становище до справи редукції нуклеарної стратеґічної зброї. ЗСА готові, заявив Шулц, кожної хвилини на скорочення своїх нуклеарних запасів, якщо СССР „буде грати з нами у відкриті карти".

М. Вайтгед — директорка публічних зв'язків в Менор коледжі

М. Вайтгед

Мері Анна Вайтгед, директорку публічних зв'язків в Менор Джуніор коледжі у Пенсильванії, відзначено трьома нагородами в конкурсі з ділянки інформації Крайової федерації журналісток.

М. Вайтгед, яка була репортером і редактором газети „Тудейс Спирит" в Гарборо і „Дейлі інтернешенел Монтґомері Кавнті Рекорд" в Дойлставні, Па. отримала такі нагороди: перше місце за статтю про Менор Джуніор коледж, яку поміщено в журналі „Форум".

Перше місце за „Манораму", видання Менор коледжу. М. Вайтгед зредаґувала це видання.

Друге місце за статтю про Менор, що появилась у виданні „Форум".

Це не перший раз, що М. Вайтгед здобула нагороди. Раніше вона отримала нагороду і в Пенсильванійській асоціяції видавців, як також і нагороду від фундації ім. Джорджа Вашінґтона за статтю, яка опісля появилась у газеті „Філядельфія Інкваєрер".

М. Вайтгед градуувала з Темпл Університету у Філядельфії, де отримала маґістерку з журналістики, як і ступінь бакалявра з педагогіки. Вона є членкою Клюбу професійних журналістів, Пенсильванійської пресової організації для жінок, Крайової федерації журналісток і Клюбу публічних зв'язків.

М. Вайтгед уже працює в Менор Джуніор коледжі два і півроку. Її обов'язки включають адміністрацію, редакторство статтей про коледж, оголошення головних програм в коледжі, рекляму тощо.

Крім зайняття в коледжі, М. Вайтгед вчить журналістику в Стейтовому пенсильванійському університеті і в коледжі Пен Стейт Бакс-Монтґомері.

СССР ВСЕ ЩЕ МАЄ МІЛІТАРНУ ПЕРЕВАГУ — КАЖУТЬ СПЕЦІЯЛІСТИ

Вашінгтон. — Недавно появилася дуже докладна і вичерпна студія конгресової комісії про мілітарний баланс З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу, у якій сказано, що не зважаючи на додаткове дозброєння і деяку модернізацію, ЗСА все ще набагато відстають від СССР, який ще й сьогодні розпоряджає більшою кількістю нуклеарної стратеґічної зброї і далекобіжними бомбовиками, здібними перевозити атомові бомби. Ця ситуація незбалансованости є дуже небезпечною для ЗСА і країн вільного світу.

„Незбалансованість є така наглядна, — заявив Джан Коллінс, спеціяліст від збройневих проблем в Конгресовій бібліотеці, — що Америка ледве чи змогла б виконати свої міжнародні зобов'язання сьогодні у випадку вибуху більшої війни".

Коллінс був автором довшої дворічної студії на тему „Балянс мілітарної сили між ЗСА і СССР — 1980-1985", написаної на замовлення сенатора Сема Нанна, демократа з Джорджії, і сімох інших членів Збройневої комісії Конґресу. Вісім законодавців, з обидвох політичних партій, погоджувались, що ЗСА відстають в озброєнні від СССР і, що в такій ситуації вони не зможуть довго задержати свого лідерства у світі. Ще в 1980 році згадана комісія була свідома того, що Уряд СА не зробив належних зусиль, щоб збалансувати свою мілітарну силу з СССР і тим самим створив небезпечну ситуацію війни й можливої перемоги комунізму в світі у випадку дійсного конфлікту.

Від того часу збройні сили ЗСА значно поправились квалітативно і технічно, але вони ще й досі відстають від таких же збройних сил комуно-московської імперії, яка, не виреклася ще своєї ідеї опанування світу і накинення комуністичної гегемонії вільним народам західньої гемісфери.

Совєтський Союз тримає сьогодні під зброєю понад п'ять мільйонів вояків, у противагу до двох мільйонів вояків ЗСА. Совєти мають біля дев'яти мільйонів добре підготованої резерви на випадок потреби, ЗСА тільки 2,5 мільйона. Дисципліна в совєтській армії значно поправилась в останніх трьох роках, крім армії в Афганістані, яка розкладається аморальною війною проти цивільного населення; мораль вояків ЗСА має багато до побажання. Москва докладає максимум зусиль, щоб скріпити мілітарну силу держав Варшавського Пакту, ЗСА з великими труднощами домоглися підвищення оборонних бюджетів в країнах НАТО. В одній ділянці СССР не може дігнати ЗСА, в ділянці технології, але совєти намагаються надробляти це кількістю нуклеарних ракет різного калібру і посиленим шпіонажем на Заході, який включає також крадіж технології.

Книжка Коллінса має 360 сторін, але вона далеко не охоплює всіх аспектів мілітарної сили обидвох надпотуг тому, що багато місця у цій студії забрали таблиці, мапи, фотокопії родів зброї тощо.

В СВІТІ

ПОКЛИКАЮЧИСЬ НА РОЗМОВУ з головою генерального штабу китайської народної армії маршалом Янг Дежіном, британські газети поінформували, що китайські військові старшини відкидають думку про можливість нової світової війни в недалекому майбутньому, не зважаючи на пожвавлені озброєння великодержав. Крім того, у китайському журналі „Червоний Прапор" Янг помістив свою статтю на тему війни і миру у якій говорить, що сили миру переможуть тих, які змагають до війни. При тому він відмічує китайський приклад редукції збройних сил на одни мільйон старшин і вояків з приблизно 4,3 мільйонової армії. На його думку це і є конкретний приклад сьогоднішньої антивоєнної атмосфери у світі.

ТУРЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР фінансів Ахмет Курцебе Альтемосін поїде з більшою делеґацією до Совєтського Союзу 20-го серпня ц.р., щоб там передискутувати із совєтськими урядовими речниками можливість інсталяції спеціяльних проводів з СССР до Туреччини для достави совєтського природного газу. Згідно з тимчасовим договором, підписаним між СССР і Туреччиною, Москва погодилася продавати кожного року для Туреччини 1,5 більйона кубічних метрів природного газу і поступово збільшувати цю кількість аж до шести більйонів кубометрів в 1987-88 роках.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ закінчилося дев'ятирічне урядування скрайньо-лівих партій в Римі. Римляни обрали на посадника члена християнсько-демократичної партії Ніколю Сеіньйореллю, який створив коаліційне керівництво містом, що складається з п'ятьох партій центру.

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Уганди Павльо Муванга, зараз таки після заприсяження на цей пост, зарядив припинення всяких грабунків і погрозив, що каратиме кожного хто спричинюватиме хаос в країні. В особливому зверненні до лідерів племени Баганда, найбільшого племени в Уганді, прем'єр-міністер говорить, що Уганда вже сьогодні не може позволити собі на громадянську війну чи навіть безпорядок всекрайового засягу, „бо наші противники тільки чекають на те, щоб ми вхопили один одного за горло, а тоді вони нас викінчать". Муванга був віцепрезидентом в уряді Мільтона Оботе, усуненого президента і погодився співпрацювати з теперішнім військовим урядом тільки тоді, як ген. Тіто Окелльо, теперішній президент, запевнив його про привернення цивільної влади і відбуття демократичних виборів.

ПРЕСОВІ АҐЕНТСТВА інформують зі столиці Етіопії Аддіс Абаби, що в Етіопії і сусідньому Судані поширюється зворба холери. „Крім голоду, — заявили здоровельні речники в Етіопії, — ми маємо тепер проблему з поширенням хвороби холери, з якою тяжко боротися". Приблизно 50 осід денно доставляють до ізольованих шпиталів і ці майже масові захворіння лікарі називають вже епідемією. Вони закликають інші держави світу прийти їм з допомогою і прислати до Етіопії і Судану не так медичний персонал, як потрібну медицину, стерилізовану воду й інші потрібні медичні препарати.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА і Пентаґон повідомили рівночасно, що президент Філіппін Фердінанд Маркос плянує зрезигнувати зі свого посту у вересні цього року і проголосити вільні вибори. Цю інформацію підтвердила філіппінська амбасада у Вашінгтоні. Політичні спостерігачі однак слушно запитують: чи Ф. Маркос буде виставляти свою кандидатуру під час виборів, чи відійде від політичного життя? Ситуацію у Філіппінах можна назвати тепер кризовою. З одної сторони в країні діють комуністичні і скрайньо-ліві партизани, підтримувані зі зовні багатьма країнами, а з другої економічна ситуація погіршується з дня на день, викликаючи незадоволення серед населення.

НЕСПОКІЙ В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Йоганнесбурґ, ПАР. — Не зважаючи на заходи закордонних урядів, погрози економічними санкціями, відтягнення багатьма державами своїх амбасадорів з Преторії на знак протесту політики апартеїду і проголошення вийняткового стану та продовження державного беззаконня, неспокої у Південній Африканській Республіці продовжуються.

Понад 500,000 негритянських копальняних робітників погрозили, що якщо до середи, 7-го серпня ц.р., уряд не відкличе вийняткового стану і не заперестане стосувати масових арештів та самовільного покарання в'язнів, вони вийдуть на страйк і численні копальні діямантів, золота і вугілля, які становлять головний прибуток ПАР, перестануть працювати.

Профспілка копальняних робітників, крім політичних, поставила також цілий ряд фінансових вимог, найголовнішою з яких є вимога зрівняння у платні чорних робітників з білими, підвищення платні на 22 відсотки, визнання права для чорних бути повноправними членами в керівництвах профспільки тощо. Вимогу копальняних робітників підтримує єпископ Дезмонд Туту, майже все негритянське населення ПАР, велика частина вільних профспілок у демократичних країнах, країни Третього світу і, очевидно, з пропаґандивною метою Совєтський Союз і його комуністичний бльок.

Білі власники копалень і державні речники заявили, що профспілка, згідно з ранішими домовленостями, немає права сама на свою руку проголошувати страйку, але, як заявили політичні й економічні спостерігачі, хто в такій ситуації буде придержуватись права чи закону, коли країна опинилася на краю громадянської війни, а деякі економічні ділянки перебувають у повному хаосі. Крім того уряд президента Пітера Боти продовжує переслідувати демонстрантів. Від часу проголошення вийняткового стану в ПАР було забито 21 негрів, понад 400 поранено, а 1,400 осіб перебувають у в'язницях без жадної поважної причини.

Профспілка копальних робітників каже, що вона має біля 230,000 членів, але в копальнях працює понад 500,000 негрів, які напевну, у випадку страйку, будуть солідаризуватись з членами профспілки. Крім вимоги відкликати вийнятковий стан в країні і звільнити усіх ув'язнених негрів, профспілка й інші негритянські організації домагаються зустрічі єпископа Д. Туту з президентом П. Ботом і відбуття спільної конференції для узгіднення участи негрів в керівництві країною. Серед чорних, крім екстремістів і комунізуючих елементів, панує переконання, що білих не слід позбуватися з ПАР, бо вони становлять інтегральну частину населення республіки і мають великий адміністративний досвід в керівництві державою. „Вони є також африканцями", — заявляють багато поміркованих політичних і громадянських груп.

Плітичні спостерігачі і деякі закордонні країни доражують урядові ПАР використати цю сприятливу нагоду і полагодити справу існуючого конфлікту між білим урядом і чорним населенням в Південній Африці.

СССР користується пресовим аґентством в ЗСА

Вашінгтон. — Як подає пресове агентство Ассошіейтед Пресс, совєтська амбасада заанґажувала пресове аґентство в Ню Йорку для розповсюджування ним виготовлених вісток до преси і радіових станцій на терені ЗСА.

Досі це пресове агентство під назвою „Північноамериканський синдикат коротких вісток", переслало до 3,800 американських газет і 5,000 радіових станцій три інформації виготовлені урядовими совєтськими чинниками. Усі вони підкреслюють співпрацю поміж обидвома країнами і потребу тіснішої співпраці. Одна з них розповідає про тісну дружбу між совєтськими і американськими вояками в часі Другої світової війни та їхню зустріч над рікою Ельбою, друга нав'язує до зустрічі між совєтськими і американськими астронавтами у 1975 році.

Роналд Ліві, президент синдикату, інформує, що кожна вістка, яку агентство висилає до преси і радіо має завважання, що синдикат є оплачуваний совєтською амбасадою.

Ані власник синдикату, ані речник совєтської амбасади Юрій Субботін, якого запитували в цій справі, не подали в яких газетах появилися ці перші новинки з СССР, але вони виявили вдоволення з того почину, а Р. Ліві заявив, що робить це не лише із-за матеріяльної користі, але також тому, що „треба їх бачити як людей і слухати, що вони говорять".

Департамент справедливости в ЗСА уважає, що немає в такому подаванні вісток совєтською амбасадою нічого нелегального, як довго пресовий синдикат, що це робить, є зареєстрований як закордонне підприємство, що його власник і зробив.

Пресовим агентством користуються також амбасади Південної Африки та Канади, як також туристичні бюра Румунії і Караїбських островів.

В АМЕРИЦІ

НАУКОВЦІ ТВЕРДЯТЬ, що завдяки спеціяльній перевірці із запасів крови в країні вдалось усунути бактерії віруса, що спричинює недугу „АІДС". Це підтвердив д-р Геррі Меєр, член Управління харчами і ліками.

ПРЕЗИДЕНТОВІ РЕҐЕНОВІ вирізали маленький наріст на носі, який зразу взяли на перевірку чи була інфекція чи може навіть рак. Урядовець з Білого Дому виявив, що на шкірці не було ані інфекції, ані рака.

ФБІ ПЕРЕЛОВИЛО ШЕСТЕРО людей, які мали в пляні продати зброю Іранові. Ціна частин до літаків, ракет та іншої зброї виносила 75 міл. дол. Федеральні урядовці заявили, що брак частин до зброї в Ірані затруднює цій країні війну з Іраком. Тому іранська розвідка вербує до продажу американських вояків за грубі гроші.

АСТРОНАВТИ НА міжпростірному кораблі „Челленджер" випустили малий сателіт, а відтак його зловили 190 миль від земної кулі. Ціллю цього експерименту було випробування корабля в йоносфері.

НАУКОВЦІ ЗРОБИЛИ ВЕЛИКИЙ поступ в лікуванні прокази. Виявлено, що науковці незабаром знатимуть що спричинює проказу і як їй запобігти та евентуально лікувати. Біля 12 міл. людей у світі мають цю недугу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N J 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N J

Наслідки політичної наївности

До столиці Фінляндії Гельсінок 30-го липня, ц.р., з'їхались міністри закордонних справ 35-ох держав, в тому числі з усіх европейських країн плюс ЗСА і Канада, з нагоди десятиріччя підписання так званого Гельсінкського „пакту миру і безпеки". Насправді той пакт був потрібний тільки Совєтському Союзові, бо там стверджено непорушність існуючих тому 30 років політичних кордонів в Европі, себто, іншими словами, стверджено за Совєтським Союзом всі його завоювання в Европі — збройною силою, підступом та інтриґами. Щоби дістати від Заходу ту велику концесію — Москва погодилася на включення до Гельсінкського пакту клявзулі про громадянські свободи — свобідний обмін ідеями, право виїзду за кордон, право слова і друку, релігійного культу, себто тих підставових вольностей, що ними користуються люди в усіх демократичних країнах світу. Очевидно, кремлівські володарі зобов'язання щодо введення у себе людських свобід не дотримали і совєтська колоніяльна імперія є надалі таким самим одним великим „ҐУЛаґом", як ним була перед підписанням у Гельсінках того договору.

Як можна було сподіватися, прибулі до Гельсінок міністри демократичних країн використали нагоду для скритикування Москви за її віроломство. Державний секретар Дж. Шулц надзвичайно гостро і різко натаврував всю совєтську систему засекречування і відмежовування себе від світу. Він таврував совєтські „штучні мури, кільчасті дроти, бар'єри і магазини зброї", якими Москва відсепарувалася від вільного світу. Водночас він навів за прізвищами 22-ох совєтських громадян, яких ув'язнено або заслано за те тільки, що вони домагалися переведення в життя гельсінкської клявзулі про людські права, при чому особливо підкреслював переслідування Андрея Сахарова. „Напруження у світі триватиме так довго, поки Совєтський Союз не перестане противитися найбільш елементарним людським правам", — говорив Джордж Шулц.

Передбачуючи згори, що західні міністри атакуватимуть СССР за зламання Гельсінкського договору, новий совєтський міністер закордонних справ, який вперше виїхав поза межі СССР і стрінувся з чужинецькими державними мужами, Едуард Шеварднадзе протиставив совєтський „рай" ніби-то „пекловї" у вільному світі, бо — мовляв — у СССР „нема безробіття, нема бездомних, нема дискримінації на расовому чи національному ґрунті". Щоб відвернути увагу членів конференції від неприємної для СССР справи людських прав, названий совєтський міністер закордонних справ, наступник незмінного — здавалося — Андрея Ґромика, виступив з пропозицією, щоб новим міжнародним договором заборонити всі, дозволені дотепер, штучні атомові вибухи під землею. Проте однаково Шулц, як і Шеварднадзе висловлювали „надію", що запланована на 19-20 листопада, ц.р., зустріч президента Реґена з Міхаїлом Ґорбачовим у Женеві доведе до „відпруження" міжнародної ситуації і покращання американсько-совєтських відносин.

Деякі американські коментатори правильно нав'язали Гельсінкський договір з-перед 10-ти років до Ялтинської конференції з 1945 року. Бо ж саме там, на тій злощасній Ялтинській конференції, президент Френклін Деляно Рузвелт, маючи таких горезвісних дорадників, як Аверелл Гарриман і Альжер Гісс, виявив таку просто невірогідну наївність у справах цілого Сходу Европи та московського большевизму, очолюваного тоді Йосифом Сталіном, що та жалюгідна наївність дозволила московським большевикам здвигнути імперію в кордонах, про які вони самі ніколи не мріяли. Вона простяглась від Велтави й Дунаю в Европі по Тихий океан. Безмежна наївність американської закордонної політики у Другій світовій війні і після неї дозволила Москві, яка завдячує Америці вирятування від воєнного погрому німцями в Другій світовій війні, розростись до імперії, яка сьогодні є одиноким потенціяльним ворогом миру і безпеки світу. Гельсінкського договору не було би, як би не було Ялти і Потсдамського „мирового" договору. З ласки Америки поділено світ на вільний і комуністичний. В Ялті Рузвелт прийняв концепцію Сталіна про поділ світу на сфери впливів — ЗСА і СССР. Безсоромне забріхання, яке характеризувало поведінку Сталіна і його соратників в Ялті, знайшло логічний відгук у забріханні щодо Гельсінкського договору. Десятиліття Гельсінкського пакту є сумною пригадкою Ялтинської конференції з-перед 40-ка років, яка принесла трагічні наслідки всьому світові. Треба якогось чуда або якогось нового катаклізму, щоб можна було направити наслідки тієї політичної сліпоти, якою відзначались американські учасники Ялтинської конференції. Такі помилки завжди мстяться.

Ярослав Курдидик

КРЕМЛІВСЬКА ПЕРЕСУВНА СИСТЕМА

В Совєтському Союзі це вже перейшло у своєрідну хоровідну традицію, що із приходом до владування кожного нового верховоди в СССР переводяться докорінні зміни серед його „властьімущих".

І це мабуть не вперше ані не востаннє, бо тепер, після перебрання кремлівського престолу Михайлом Ґорбачовим починають котитися „повідрубувані голови" навіть декого із тих, що ще недавно належали до суцільної кліки совєтського керівництва.

Першою жертвою „обезголовлення" впав кумир, що просидів майже 30 років не на політбюрському стільці, а на масивному високопартійному фотелі, монополізуючи совєтську закордонну політику „нєт" — Андрей Ґромико. А щоб представити перед світом здетронізовання Ґромика за улеґалізовану закономірність, його для політичного камуфляжу найменували навіть досмертним президентом усієї червоної Росії.

Із почестю і признанням та з причепленням на груди ще однієї бляшки-ордену відправлено на пенсію начальника головного політичного управління совєтської армії Алєксєя Єпішева. І слід признати, що вся ця „показуха" совєтської гіпокризії проходить завжди дуже гладко.

Здогадуюсь, що це відбувається більш-менш так: до когось, хто уже заздалегідь призначений на „відрядження у невідоме", підходить якийсь навіть близький його побратим і з витягненим пістолем заявляє: „Таваріщ, ми вас переводимо на іншу роботу"... Так, наприклад, був переведений колишній шеф НКВД Лаврентій Берія, при чому не від речі буде згадати, що цю екіпу очолював тоді недавно померлий головнокомандуючий Московської військової округи наш земляк маршал Москаленко.

Після випадку з Берією був переведений ще більш успішний і дуже хитро заранжований трюк із детронізацією Микити Хрущова. Знаючи про те, що Хрущов може мати по своєму боці частину протеґованої ним панівної камарилї в Політбюрі, підставлені збоку змовників лікарі дорадили Хрущову, щоб він, підірвавши своє здоров'я на виснажливій „праці для родіни", виїхав обов'язково на довший відпочинок над Чорне море. А коли Хрущов повернувся до Москви, йому порадили, щоб він із причини підірваного здоров'я перейшов на пенсію. (Досі не встановлено ще, чи був цей відхід із пістолями, чи без них?)

Досить оригінально сторпедував Горбачов свого найсильнішого претендента на кремлівський престол Романова. Він не тільки поставив Романова „плечима до вітру", але і позбавив усіх привілеїв, що ними користується вся кремлівська еліта — „знать". Ось так то діє кремлівська „пенсіонерська" і „пересувна" системи.

Але посеред цієї камарильної системи чисток трапилася цікава перипетія з досить популярним навіть на Заході маршалом Ніколаєм Оґарковом. Він був на якийсь час досить загадково „здетронізований" і „знетралізований", але ось його знову витягнули із позалаштункового схоронища, відчистили і, зреґабілітувавши, — перевели його на головнокомандуючого збройними силами Варшавського Пакту.

Політичні аналітики і совєтологи у вільному світі намагаються помножувати свої опінії „за" і „проти", намагаючись довідатись, хто діяв поза кулісами цього нового кремлівського видовища і кому була потрібна ця баталія, в яку був замішаний Оґарков. Є поголоски, що Оґарков мобілізував своїх прибічників, щоб усунути вже постарілого і старомодного своєю ментальністю міністра оборони Дімітрія Устінова, якому роблено закиди, що він, мовляв, не розуміє і не відчуває потреб сучасної технології для перебудови совєтського озброєння, через що СССР все ще мусить „доганяти і переганяти" Америку.

Оґарков — це типовий технократ, специяліст тієї ділянки, що наголошує примат озброєння, а такі справи, як виробництво продуктів першої потреби, хлібозаготівлі, збільшення видайности прпромисловости уважає другорядними. Для Оґаркова найважнішою справою є модернізування совєтського збросння, для чого слід перебудувати всю совєтську індустрію, — від цього бо повністю залежне совєтське „бути чи не бути". І сам Оґарков і його однодумці не раз і не два відважувалися прилюдно критикувати відсталість „вітчизняної" індустрії, її ортодоксальну тупість і інертність, що дослівно паралізує модернізацію всієї совєтської оборонної і наступальної системи.

Відома Реґенівська „війна під зорями" найбільш насторожує тепер СССР. Це факт — ЗСА пробудилися нарешті із „дитантської сплячки", а заплянування Президентом ЗСА „зоряної війни" заскочило і перелякало Москву до такої міри, як це в свій час струснуло було Захід, коли СССР запустив у космос свого першого „Спутніка".

Захід, що його очолюють ЗСА, аналізує під сучасний мент незвичайно важливе питання: — Чи радіти, чи плакати з того приводу, що СССР відстає на багато років у радаровій системі мініятюризації в електроніці і кодових компютерних записах, і через якусь сигнальну помилку у совєтській радаровій системі може розпочати Третю світову війну. Або ще гірше: Москва, зачеплена за живе великою технологічною перевагою ЗСА, вже тепер може зважитися вдарити превентивно першою по ЗСА, використовуючи свою тимчасову нуклеарну ракетну перевагу, ніж чекати, аж Америка розбудує повністю свою систему „зоряної війни". Тоді бо СССР залишиться залежним від ласки або неласки Америки і всього Заходу.

Іван Боднарук

ЗАСЛУЖЕНИЙ ПЕДАГОГ, ПИСЬМЕННИК І РЕДАКТОР

(до 60-річчя смерти О. Маковея)

Заліщицька учительська семінарія мала свою особливу історію, позначену митарствами поляків, які під покровом Австрії та галицького намісника намагалися нищити український характер тієї країни. Та семінарія вславилася ще й тим, що її деректором був Осип Маковей, один із визначних наших письменників на переломі XIX і XX століть.

Створено семінарію 1899 року під натиском центрального уряду у Відні, проти волі поляків. Був це значний успіх нашої парляментарної репрезентації, бо вона не тільки виборола для нас той виховний заклад, але й вимогла окремим рішенням у Відні, що директором Заліщицької учительської семінарії мав бути завжди українець. Але Крайова Рада (польська) у Львові й тут зуміла оминути закон. Вона призначила першим директором тієї семінарії грекокатолика Тита Слоневського, який, хоч був син нашого священика, але виявився перекинчиком, великим польським шовіністом, кепкував собі з усього українського й усе урядування вів лише польською мовою. Україножером серед учителів у перших роках існування семінарії був теж В Ґіртлер, який, неначе на глум, навчав української мови й літератури. Перекинчиком був також другий директор семінарії Тадей Мандибур.

Щойно в 1913 році призначено директором Осипа Маковея. З того були невдоволені поляки в Заліщиках і вислали до Львова у Шкільну Раду делегацію з протестом, але делеґація нічого не зискала, бо директор Маковей був членом Національно-демократичної партії, яка тоді вела переговори з поляками на пропозицію намісника М. Бобжинського. Отже, делеґація дістала доручення не загострювати відносин.

Уже впродовж першого року в семінарії можна було відчути авторитет Маковея не тільки серед українців, але й серед поляків. Він став справжнім батьком української молоді. Але в 1914 році вибухла війна і Маковей як резервовий старшина пішов до війська. Через короткозорість, він служив у запіллі, на Закарпатті. Війна припинила теж існування семінарії в Заліщиках.

О. Маковей прийшов на світ 23-го вересня 1867 року в сім'ї міщанина Степана Маковея в містечку Яворові в Галичині. Гімназію і університет закінчив у Львові, де належав до гуртка молоді, з якого вийшло чимало заслужених народних діячів, як Вячеслав Будзиновський, Кирило Студинський, Юліян Бачинський, Лев Лопатинський, Микола Ганкевич та інші. Скінчивши університет і відбувши військову службу, О. Маковей був довгий час редактором різних часописів. Здавши іспит і докторат у 1893 році, він дістав посаду вчителя української мови й літератури в учительських семінаріях Чернівців, Львова й Заліщик. Був він отже директором семінарії в Заліщиках, де перебував до вибуху Першої світової війни.

У 1914 році змобілізований, О. Маковей служив у австрійській армії до розвалу Австрії. Перед совєтською владою мусів утікати на Буковину, окуповану румунами. На початку 1921 року був без причин арештований польською владою, але по шести тижнях звільнено його, бо навіть поляки запротестували проти його ув'язнення. Помер у Заліщиках 21-го серпня 1925 року й там похований. Похорон був дуже величавий.

Редагував „Зорю" (1894-1895), „Народну Часопись", „Буковину" (1895-1897), „Літературно-Науковий Вісник" (1898-1899); дописував до „Ілюстрованої України"; був співробітником „Діла" й „Руслана". За його редакції виходив щотижневий додаток до „Буковини" — „Неділя". О. Маковей став на захист Е. Ярошинської, коли влада припинила публікацію її твору. Мав він дружні взаємини з Борисом Грінченком, листувався з С. Коваливим і Н. Кобринською, прихильно оцінював твори Т. Бордуляка, О. Кобилянської і С. Ковалева. Ще до особистого знайомства з О. Кобилянською (1895), він рецензував для „Зорі" її повість „Людина" й не вагаючись заявив, що молода письменниця, „чи не найбільше талановита з усіх наших галицьких і буковинських письменників". Систематично друкував О. Маковей твори Кобилянської у „Буковині", в тому й її повість „Царівну", яка в 1896 році вийшла його заходом у Чернівцях.

Головним полем його літературної діяльности була новеля і повість. Написав Маковей теж чимало віршів, у яких роздумував про нетривалість щастя, недосконалість життя і всемогутність смерти. Бачимо це в поезії „Метеор", яку зацитую:

Ось блиснув метеор і згас,
Як у життю щасливий час,

І на всесвітнім цвинтарі
Лягли десь відламки зорі.

Так розпадають і світи, —
Живуть і гинуть без мети.

І всі вони — один цвинтар,
А творець їх — старий грабар,

Усе по радощах марних
Гребе у безвістях сумних.

(Закінчення на стор. 4)

Д. Б. Чопик

Поезія В. Пачовського

(Відгук на „Зібрані твори", т. 1, Поезія, видання ОУП „Слово", 1984)

На переломі нашого століття в українській літературі домінувала громадська поезія наших корифеїв І. Франка й Лесі Українки. Та поезія для навчання чи виховування громадськости почала згодом в поетів епігонів переходити в трафаретність. Може й задля цього на обрій у нашій літературі виринула група молодих поетів-модерністів, які кинули виклик старим настановам. Це були поети „Молодої Музи", до яких належав і Василь Пачовський. У своєму маніфесті молодомузці заявили, що поезія не повинна навчати, служити народові чи сповняти яку-небудь функцію в житті суспільства. Поезія, як пісня, існує сама для себе. Вона — самоціль. Мистецтво для мистецтва, і нічого більше. Заява молодомузців зашокувала старшу ґенерацію, для якої, за словами Івана Франка, поезія:

„...без тенденційної
прикмети,
без соціяльного змагання,
без усесвітнього
страждання,
без нарікання над юрбою,
без гучних покликів до бою,
без сварів мудреців і дурнів,
без горожанських тих
котурнів!" — була неприхильна. Одначе, Василь Пачовський у той час (в 1901 році) видав цілу збірку такої поезії п.з. „Розсипані перли". Критика прихильно оцінила цей томик, а Іван Франко привітав його: „Від цілої збірки віє молодістю, тим щасливим віком, коли думка сковзається по поверхні життя, хвилеві зморшки на чолі швидко вигладжуються, а сердечні і всякі інші рани швидко гояться й заживають безслідно. Людина, якої моральне 'я' рисують нам вірші Пачовського, бачить суть і значіння життя в одним — в любові". Нещасна любов — це тема, що пронизує цілу збірку. Одначе трагічність цієї любови по-мистецьки прихована поетом за завісою веселого, народного ритму української шумки, що побудована на системі терцин. Прикладом своєрідної шумки, стосованої Пачовським у своїх ранніх збірках, може послужити його вірш „Шумка" (Зібрані твори, т. І, стор. 135):

Гей, все горе забувай,
Разом до гульні ставай,
Скрипка шумки грає!

Ручка в руку, грудь о грудь,
Що болить, тепер забудь,
Май нам процвітає!

Ах, як шовки шелестять,
Як намиста меркотять,
Як филюють груди!

Хлопче, сміійся і жартуй,
Хто вкраде з нас поцілуй, —
Царство той здобуде!...

Відсутність патріотичности в ранній поезії Пачовського горнула його сильно до групи молодомузців. Совєтські літературні критики з цього приводу дорікають поетові за декадентсько-символістський зміст його поем, що пройнятий містикою, богошуканням, націоналістичними тенденціями та намаганням „наблизитись до европейських зразків". Та навіть уже на основі цієї критики видно, що Пачовський занехав безцільність і чисту насолоду в своїй поезії.

Так інакше й бути не могло, бо коли сама мова, нектар-есенція поетичної насолоди, стає об'єктом, за який треба боротися, тоді „мистецтво для мистецтва" йде в кут, на задній плян! Мета, агітація та боротьба стають предметом поезії, бо вона виражає внутрішні почування людини. Так сталося і з Пачовським. Він уже від юних літ боровся за свою та свого народу гідність. І так, вступивши до Львівського університету, він включився до студентського загалу, який домагався, щоб в університеті навчання велося українською мовою. Тоді, за виступ на вічу з читанням вірша про боротьбу титанів, його звільнили з університету саме в той час сецесії 700 українських студентів із Львівського університету. Всі ці студенти перевелися тоді до Віденського університету й там закінчили свої студії. Після закінчення студій Пачовський служив короткий час у війську, працював у таборах полонених українців, а по війні став гімназійним учителем в Ужгороді. Там він далі продовжував свою письменницьку й патріотичну діяльність.

Писав Пачовський поезії і прозу. В поезії, якій присвячено цей перший том його творів, він виявив себе в шуканнях нових жанрів. Та у двадцятих роках, після української прогри, він перейшов від інтимної лірики

(Закінчення на стор. 4)

В. Барка

СИМВОЛІКА ОБНОВИ

I

(До виставок З. Голубця у Вашінґтоні, Ню Йорку і Ґантері)

Зенон Голубець, як новатор, досягає високої вправности в техніці дереворізьбарства, — розвиваючи його в одній частині, як ксилопластику, поряд з вишуканою конструктивістичністю в інших матеріялах.

Творчість майстра розгортається в декількох напрямках, з прикметою гострих розчислів для формної метрики.

1. Орнаментно „виткані" композиції в звивних (ніби „стружкових") мотивах з різноманітними строями: в посиленій розгрі світлотіней. Як докладна емблемність жизного ритмізму і як фрагменти від його „тканини".

2. Віддача вражень з природного оточення (тополя, дуб, соняшник, птах) в геометризованих виглядах, з нововідкритими порядковостями обрисів для найхарактерішого виразу.

3. Фіґуративні скульптури. Портрети. Відмітні різномірною аналітикою форм. В складаності їх, через мультиплікаційний спосіб, — з'являється синтетичний образ винятковоі ліричности; як взірець: „Свята". А вряд зразки сутої пластики з дерева: „Відпочинок", „Смуток", в суґестивній схемності образів.

4. Стереометричні візії — в експериментальному роді: з металів і пластики, в найновіших прийомах для вияву мистецької праоснови — через доґраничну узагальненість рисункового взору.

•
• •

Малярські твори. В них — широкий „спектр" уподобань мистця. Від етюдів з декотрими познаками пізнього сезаннізму: Озеро І, — до знаходу своєї відважної і вражаючої „мови" в образотворчості, трохи схоже з мрією пост-експресіоністів, — приклад: „Молитва", в високій символічності образ мученика, ніби піднесеного над землею силою свого благання, — на огненому фоні, з похресно-значеною ґратністю для в'язненого. Один з вершинних творів майстра.

Послужується йому вжиток різної техніки; зокрема — в енкавстиці виконано два натюрморти: „Квіти" І, ІІ.

Згадаємо декотрі „родовідні" подібності: в прикметах його доробку, — до попередніх стилів; через їх домени і він, і більшість новочасних трудівників образотворчости переходили, навчаючися з високого досвіду і виробляючи власні способи артизму.

Серед різновидности напрямків, що склалися в образотворчому мистецтві, змінюючи імпресіонізм до відходу XIX століття: з його останніх п'ятнадцяти років, - три постаті геніїв звисочіли, як передтечі експресіонізму і всіх наймодерніших шкіл: Вінцент ван Ґоґ (1853-1890), Поль Ґоґен (1848-1903), Поль Сезанн (1839-1906).

Перший з них сприймав видиму дійсність, як винахідну для найголовнішого: для патетичного виразу власного відчуття її; для особистого відклику на неї — в нововідкритій сяйвноритмічності всього буття, представленій, ніби з полум'яною хвильністю кольорів, через незнані доти винаходи майстерности.

Другий, як визначив сам листовно, прагнув, спостерігаючи дійсність, — знайти закономірність, щоб з нею відтворити виобразно людські пристрасті в яснотному враженні. При нагодах від незвичайної видимости, злагоджував, з екзотичною казковістю і задумою, в найпромовніших барвах, мов потужно виспіваних, в незвичних викроях сюжетів, дивних пострійностях і окресах (навіть з нарочитими кривизнами) — глибинні вияви найособливіших і різних людських настроїв.

Третій — Сезанн; до нього наш мистець найближчий з настановою, подібною до його концепції, але цілком при власній здобутності.

Згідно з тією концепцією, здійснюється мета крізь тимчасові вигляди споглядуваної дійсности — прослідити світлисту структуру її з тривалими складниками. Віддати в дужій кольоризні, з наснажністю форм, — саму суттєвість буття відповідно до знаходжуваної естетичної абсолютности в мистецтві. Тут збагнення зором мистця і розмислом філософа водночас; здобуття синтези їх в новотворчості з досконало ритмізованими ладами видива.

Часом і від перших двох новаторів дізнається досвід для власного стилю З. Голубця, чи проглянув соняшник прозолотно, трішки — як згадка про ван-ґоґівський витвір; чи в обрисах означались по-ґоґенівському відстороненість від звичної красноти рисунку. Щедра спадщина освоєна в самостійності шукача.

Даємо слово самому майстрові: „Особливий вжиток світла і тіні, при вгнутих і вигнутих площинах — невідємний в моїх композиціях, як також упрощення і злагіднення деталів для виразнішого вияву мети в моїй тематиці.

Не обмежуюся до традиційно прийнятої скульптурної тематики, але шукаю композиційної розв'язки в щоденному оточенні і віддзеркалюю враження своєю мовою форми". (З інтерв'ю). Його власний спосіб узагальнювати пластичну з'явність визначився до тієї вишуканої міри, коли постають вирази символічности, передусім від душевних станів. Приклад: „Ікона" з дуже вдалим вжитком орнаментної ритмізованости частин для самої структрури образу. Поряд твір „Весна", в тріюмфі символіки, з колоскою вінковою відзнакою поетичної візії, виконаної ніби з мозаїчности дереворізьбарства.

Часом ефект досягнуто через майстерні сполуки рельєфів і „в'ємних" (вийняткових) форм. Наприклад, в коліносклонній постаті „Смутна вістка" — тут піднесеність враження до височини, як в античному Ніоба — мотиві (закам'янілість від горя).

Один, з цілого ряду, власних мистецьких знаходів З. Голубця — особлива синкретність, куди входять, складаючись, прикметності графіки, пластичности і живопису в суцільному, злитному виразі. Тут назвемо різьби: „Дерево", мов ліричний вірш; „Три дерева" — в прекрасних варіяціях вибраного мотиву; поставні „Квіти".

Головна загадка в формнотворчій „граматиці" З. Голубця розкривається через особливо ґенералізовану складникованість дереворізьби, осторонь від кубістичности і півабстракту, хоч таки по сусідству з ними.

(Продовження буде)

СОЮЗОВЦІ! ЖИТТЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА МАЛУ СУМУ НЕ Є ЖАДНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ. ПЕРЕВІРТЕ НЕГАЙНО ВИСОТУ СВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПІДНЕСІТЬ ЙОГО ДО ТАКОЇ СУМИ, ЯКА ВІДПОВІДАЛА Б ПОТРЕБАМ ВАШОЇ РОДИНИ. ЧИМ БІЛЬША РОДИНА, ТИМ БІЛЬШЕ ТРЕБА МАТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ МОЖНА ЗАБЕЗПЕЧИТИСЬ НА НЕОБМЕЖЕНУ СУМУ 50,000, 100,000, 200,000 І БІЛЬШЕ ДОЛ. РАДИМО ВАМ ЩЕ СЬОГОДНІ ПЕРЕВІРИТИ ВИСОТУ ВАШОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

День Українського Патріярхату в Ню Джерзі

„Патріярхат, видіння вашої віруючої душі, стався для вас живою дійсністю! Таким він для вас залишиться в майбутньому. ...Тому заповітую вам: моліться, як дотепер, за Патріярха Києво-Галицького і всієї Руси, безіменного і ще невідомого! Прийде час, коли Всемогучий Господь пошле його нашій Церкві й об'явить його ім'я. Але наш Патріярхат ми вже маємо". Оце слова нашого першого Патріярха, Блаженнішого Отця Йосифа, вийняті з його духовного Заповіту.

Ми, як вірні послідовники великої ідеї, за неї дальше мусимо боротися. Ідеться про його, тобто патріярхату, формальне визнання зовнішнім світом. Подібно, як можуть існувати нові держави і нові уряди, яких згодом офіційно визнає зовнішній світ, теж мається справа з нашим патріярхатом; він є, ще не всіми визнаний через дуже некорисний збіг зовнішніх обставин. Його не хоче ні Москва ні Варшава.

Але, щоб ідея жевріла, її треба постійно актуалізувати. Тому Відділ Патріярхального Товариства в Нюарку-Ірвінґтоні видвигнув думку створеня постійного „Дня Українського Патріярхату" щорічно, може в першу неділю місяця жовтня. Цього дня уряджувалося б концерти, академії, семінари, панелі чи якісь інші імпрези українськими громадами по цілому світі для підсичення загального домагання, щоб український патріярхат був всіми визнаний.

Свою ідею „Дня Українського Патріярхату" Відділ Нюарку-Ірвінґтону цього вже року здійснює активною дією. На стейтовій і всегромадській базі створено Патріярхально-Громадський Комітет Стейту Ню Джерзі для відзначення Дня Українського Патріярхату у неділю, 29-го вересня ц.р., величавим концертом у великій залі Кін коледжу в Юніон, Н. Дж., з добірною програмою. Комітет закликає всі українські громади у стейті вповні включитися у святкове відзначення. Квитки на концерт є вже у розпродажі в цілому Ню Джерзі.

В програму святкового відзначення входять: відкриття головою Відділу УПТ і Патріярхально-Громадського Комітету, редактором Василем Пасічняком, в якого на ділі зродилася думка відзначування Дня Патріярхату в цілій діяспорі; святочне слово проф. д-ра Івана Головінського з Ратґерс університету; сольоспів оперної співачки Марти Кульчицької-Андріюк, при супроводі Марти Кузьми; фортепіянове сольо Ірени Пелех-Зварич; мистецька рецитація Аскольда Лозинського; виступ хору „Прометей" з Філядельфії, під диригентурою Михайла Длябоги, при фортепіяновому супроводі І. Пелех-Зварич.

Патріярхально-Громадський Комітет закликає всіх українців доброї волі взяти якнайчисленнішу участь у святочному відзначенні Дня Українського Патріярхату і тим добавити до святого змагу визнання Українського Патріярхату Папською столицею і іншими зовнішніми силами на прю Москві і Варшаві, а при тому і насолоджуватися добірною програмою.

Референт Преси УПТ,
Відділ Нюарк-Ірвінгтон

ЗАПИСНИК „СВОБОДИ"

Редакції щоденника „Свобода" і „Українського Тижневика" повідомляють своїх читачів, що можна диктувати оголошення, наглі посмертні згадки і термінові вістки, телефонуючи на число (201)434-7022 протягом 24 годин на добу.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРҐАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки

НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

Европейські контакти ФКУ

Український співробітник — дослідник у Кестон коледжі відвідав Мюнхен та Рим, щоб поширити дослідницьку діяльність та нав'язати тісніші зв'язки з низкою европейських установ.

Згідно з домовленням між ФКУ в Гарвардському університеті та Кестом коледжом, Андрій Сороківський почав у листопаді 1984 року запляновану на чотири роки працю в тому британському центрі студій та дослідів релігійних проблем у комуністичних країнах. Фінансову базу для того проєкту творять грошові датки жертвенних людей з української спільноти в Америці.

Завданням нашого співпрацівника є досліджувати, збирати, підготовляти до друку та публікувати матеріяли про сучасний стан релігійного життя в Україні, як теж співпрацювати з церковними та науковими інституціями на Заході в програмі підготовки відзначення Тисячоліття Християнства України.

При кінці квітня А. Сороківський перебував кілька днів у мюнхенському „Радіо Свобода" і мав там змогу користуватись знаменитою бібліотекою тієї установи, як теж скористати з порад працівників української секції. Відвідав він теж Український Вільний Університет, який є головним европейським чинником для організування відзначувань Тисячоліття.

У травні наш співробітник перебував майже два тижні в Римі. Тут він користав із послуг бібліотек Українського Католицького Університету, української Великої Семінарії св. Йосафата, студитського манастиря біля Кассель Ґандольфо та Понтифікального орієнтального інституту. А. Сороківський відвідав теж генеральну курію отців Василіян, Малу Семінарію, як теж польський Інститут християнської культури та Російський екуменічний центр. Він добре ознайомився із бібліотечними та архівними збірками, джерельними матеріялами, як теж із науковими та видавничими можливостями тих інституцій.

А. Сороківський зустрінувся у Ватикані зі службовцями Римської курії, які займаються проблемами Української Церкви. Тут він міг обговорити розвиток праці Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету та Кестон коледжу в обличчі надходячого ювілею Тисячоліття Християнства України, як теж насвітлити теперішню релігійну ситуацію в Україні, що поневолена ворожим московським режимом.

А. Сороківського прийняв дружньо на авдієнції Архиєпископ Мирослав Марусин, секретар Конґреґації для Східніх Церков.

ФКУ

У першу річницю смерти св.п. проф. Т. Ростковича

Дня 19-го липня 1984 року впокоївся в Бозі на 99 році трудолюбивого життя проф. Тадей Росткович. Покійний народився 9-го березня 1886 року у Жижаві на Поділлі. Помер на Лонг Айленді, Н. Й., а похоронений на українському католицькому кладовищі в Гемптонбургу, Н. Й. Виросла ще одна могила далеко на чужині напроти могили прем'єра Юліяна Ревая.

Студіював Т. Росткович математику і фізику у Віденському та Львівському університетах. Після завершення студій навчав в академічній гімназії у Львові, а по Першій світовій війні в українській гімназії в Перемишлі, здобуваючи своїм глибоким знанням предметів респект професорського збору обидвох гімназій. Одначе найважніше, що його любила, цінила та поважала українська молодь, бо він був різьбарем її шляхетних характерів. Навчання і виховання української молоді було покликанням проф. Т.Ростковича, який вірив, що молодому поколінню належить майбутність українського народу.

Навчав і виховував проф. Т. Росткович нашу молодь бути вірними Богові та Україні! Він умів пов'язати тверді правила математики і фізики з живими ідеями Христової віри та обов'язками шкільної української молоді супроти Бога і батьківщини. Така методика викладів була дуже небезпечною, зокрема в Перемиській гімназії за часів сумної пам'яти горезвісного польського міністра освіти Ґрабського. Проф. Т. Росткович не зважав на небезпеку, а керувався почуттям сповненого обов'язку супроти Бога та України! Овочі праці серед шкільної української молоді треба міряти не матеріяльною ціною, але глибокоморальними вартостями. Якщо український народ втішався б державною волею, то Тадей Росткович, без сумніву, був би викладачем українського університету у Львові. За українсько-польської війни 1918-1920 років цивільна українська влада Перемишля доручила йому важливе завдання: інспекцію поїздів на лінії Краків-Львів. Цей обов'язок проф. Т.Росткович зі своїми людьми виконав успішно.

Таким був проф. Тадей Росткович, а був він високоідейною та культурною людиною всеукраїнського виміру. Відійшов до вічности по нагороду для своєї праведної душі, залишаючи у невимовному жалю дружину Марію з дому Хомінську та її брата д-ра Т. Хомінського, музиколога та композитора, дочок Анну Підвербецьку з чоловіком Андрієм, Галину Винників з мужем Володимиром та внуків: Александра, Аскольда, Арету, Адріяну та родину в Україні, Англії, Канаді та в Америці. В серцях української молоді, зокрема Львівської Академічної Гімназії, Перемиської та Зальцбурзької гімназій проф. Тадей Росткович житиме вічно.

В. Качмар

Молода мандрівниця розказала про Японію

Відділ 47-ий СУА у Рочестері, Н.Й., запросив Віру Елиїв оповісти про своє дворічне перебування в Японії й висвітлити прозірки. Прийшло багато гостей, мимо цього, що день був соняшний і напевно кортіло посидіти в парку. Прелеґентку представила Ірина Юрків-Семанюк, теперішня заступниця голови 47-го Відділу. Вона підкреслила, що Віра відома нашій громаді з довголітньої праці в світличці СУА, в якій трудилася спершу під проводом мґр Анастазії Смеречинської, а відтак провадила наших найменших самостійно. І. Юрків-Семанюк була тоді виховною референткою й опікункою світлички, тримала постійний зв'язок з нею й щиро допомагала. Вже тоді Віра робила дітям світлички гарні знімки.

Віра скінчила біологію в Рочестерському технологічному інституті і працювала в лікарні Стронґ Меморіял у мікробіологічному відділі. Одначе її завжди цікавила фотографія, що особливо виявилося коли вивчала морську біологію на островах Вирджин. Тому вона вернула до школи для студій фотографії і закінчила їх з відзначенням. Після цього вона дала дві свої самостійні виставки: одну — портрети й моду, другу — природу й краєвиди. Її власний портрет вибрано Професійним товариством фотографів Америки на виставку на конвенцію в Атланті, Джа. Відтак вона дістала працю у компанії Мінольта в Японії, як технічний дописувач видань компанії й там перебула два роки. У вільні дні мандрувала по Японії, відвідувала цікаві місця, стятині й каплиці в старовинному Кіото, драпалася на гору Фуджі, оглядала маленькі рибальські оселі на Японському морі, а навіть сама ловила рибу. Їла також сиру рибу!

Віра полюбила Японію, зокрема її старинні будинки, каплиці шинтоїзму, буддійські святині,оглядала й християнські церкви там. Традиція ще й сьогодні відограє там велику ролю. Протягом року можна оглядати барвисті святкування релігійних або історичних торжеств. При кожній нагоді Віра робила знімки з цієї цікавої країни, розложеної на островах, територія якої має 80 відсотків гір, а кожний малий кусочок землі використовується для засадження зелені. Особливо каплиці шинтоїзму завжди окружені зеленню. Гори з вершинами 7 до 10,000 стіп, а Фуджі понад 12,000.

Положена ця країна на лінії землетрусів, які проходять від Алеутських островів біля Аляски, через Камчатку, Курильські острови і далі на південь через Формозу, Філіппіни до Індонезійського архіпелягу. Таке геологічне положення сприяє різним рухам земної маси, що й є причиною дуже частих землетрусів. Коли іде про походження японського народу, то існує кілька теорій, з яких найбільш правдоподібною є ця, що місцеве населення походить із народу Айну, якого невелика кількість ще збереглася на півночі острова Гоккаідо. Як сказано, японці виявляють особливу пошану до традиції, старовинних леґенд, льояльність до свого культу й династії. Цьому сприяє ізольованість країни островіввід решти світу. Японці вірять у божественне походження свого імператора й народу. Столиця в Кіото була заснована 794 року і як столиця проіснувала до 1869 року, коли уряд офіційно перенісся до Токіо. Сьогоднішня нова Японія розбудовується і розвивається дальше, займає вже значне місце між найбільш культурно й економічно роз - виненими країнами світу.

З Другої світової війни Японія вийшла зруйнована, розгублена, окупована, але дух провідної еліти не впав і Японія привернула собі виїмково важливе становище в Азії. Головну ролю відограла тут віра в свої сили, віра в свій нарід.

Таке ми почули від молодої Віри, а оглядали висвітлені чудові прозірки, які треба бачити, бо описати їх годі! На цьому мандрівка Віри Елиїв не скінчилася. Ще пів року вона мандрувала з великим наплечником через Таїлянд, Бурму, Індію, драпалася по Гімаляях до Непалю, мала всякі пригоди, а навіть була в небезпеці. Через Англію вернулася до Рочестеру. Надіємося, що і з цих країн ще зможемо оглянути колись кольорові картини-прозірки.

Подяка належиться Василеві Семанюкові за технічну допомогу, проф. Зенонові Елиїву й мґтрові Романові Чорнобілеві за деякі доповнення до реферату. Союзянкам подяка за чай і „солодке".

Л. Цегельська

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 1-го серпня 1985 р., по короткій і важкій надузі, померла в Кракові, Польща, наша Найдорожча і Улюблена МАМА і СЕСТРА

бл. п.

ЯРОСЛАВА з ІВАСИКІВ ЛАШКЕВИЧ

вдова по бл. п. інж. Юрієві, учителька на Рідних Землях, в Яворові і Яворівщині, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться 8-го серпня 1985 р. у Кракові.

ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ

будуть відправлені

8-го серпня 1985 р., о год. 8:30 ранку в катедрі св. Юра в Ню Йорку та в Милвилл, н. Дж. і Синсинаті, Огайо.

В тяжкому горі і скорботі:

син — ЮРІЙ ЛАШКЕВИЧ

сестри:

ОЛЬГА РАКОВСЬКА з Родиною

МАРІЯ ГАЛІЙ з чоловіком ІВАНОМ і Родиною

брат — о. ОМЕЛЯН ІВАСИК з Родиною в Україні

та ближча і дальша Родина в Америці, Україні і Приятелі в Польщі

Владика Роберт Москаль відвідав "Хортицю"

День 19-го липня 1985 року залишиться у пам'яті всіх учасників цьогорічних таборів юнацтва СУМА на "Хортиці", як особливий день.

У цьому дні сумівську оселю "Хортиця" вперше відвідав Владика Роберт Михаїл Москаль, який прибув у товаристві сумівського капеляна, отця Володимира Волощука з Кентону, Огайо, — якраз у час, коли мандрівний табір старшого юнацтва і дружинників закінчив свою програму і вернувся на "Хортицю". І так, при в'їздовій брамі привітали Владику спільно оба табори ім. Миколи Павлушкова. Наймолодша таборовичка Михайлина Бицко виголосила короткий привіт від нас усіх, вручила Достойному Гостеві китицю троянд, а команда привітала Владику хлібом і сіллю.

Владика Р. Москаль і о. Волощук серед таборовиків.

Владика завітав до нашої таборової їдальні, привітав жінок у нашій кухні, зустрів юнацтво і провів спільну молитву. Потім засів з нами до обіду, запізнавався з нами, запитав про наше перебування і нашу працю на таборі. Розказував, що коли він був юнаком, то не було ще тут українських таборів і українські діти тоді ще не мали такої опіки і змоги навчатися і розважатися спільно під час вакацій, як це ми маємо сьогодні. Сказав, що коли ми маємо таку гарну оселю і дбайливий провід, ми повинні бути дуже вдячними проводові нашої організації, нашим батькам і виховникам, які докладають багато праці, щоб дати нам добру виховну програму під час літніх вакацій.

На кінець, у своєму слові до нас, Владика сказав нам, щоб ми завжди були горді за наше українське походження, ніколи про нього незабували і ніколи його не стидались. Закликав нас завжди бути вірними Богові, Українській Церкві і своєму народові. Потім Владика провів спільну молитву і відвідав підтабори юначок і юнаків та оглянув паланки і шатра, в яких таборує юнацтво. Час скоро минав і Владика мусів від'їхати. Сумівці маршем відпровадили свого Владику і закінчили ці незабутні відвідини гимном "Не пора! "

Всі ми щиро вдячні Владиці за ці пам'ятні відвідини "Хортиці", якими він одночасно звеличав 60-ліття постання київської Спілки Української Молоді, під знаком чого проходили цьогорічні сумівські табори на "Хортиці".

Чергового дня, 20-го липня, "Хортицю" відвідав священик, гість із українського княжого міста Перемишля, яке тепер є під польською окупацією. Наш гість прибув до нас у товаристві о. шамбеляна Михайла Ревтюка, пароха катедральної Церкви св. Йосафата у Пармі.

Ми також дуже вдячні нашим душпастирям, капелянові Волощукові та П. Ґронському з Лорейну за відправу Служб Божих та за духовну опіку над нашим юнацтвом.

Христина Почтар і Оля Лаврів

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ЩЕ ПРО КНИЖКУ А. СКОЦЕНЯ

Перебуваючи недавно в Торонто, я відвідав Александра (Леня) Скоценя, щоб довідатись про стан видання його книжки "З футболом у світ".

Замість машинки до писання бачу на його столі вибитих уже на циклькостилю поверх пів тисячі сторінок друку. Він це називає "компюторський набір".

"Чому ж тоді не пускаєш діла у світ?" — питаю.

"Та, бо маю ще деякі непередбачені проблеми", — відповідає Скоцень.

„Справа в тому, що помимо переведенної коректи, треба ще зробити деякі поправки число друкарського характеру на біля 70-ти сторінках та скомплектувати листу жертводавців, список яких хочу з вдячністю помістити в своїй книжці. Після останнього заклику в пресі наплило доволі багатопожертв не тільки з Америки й Канади, але також з Европи та навіть з далекої Австралії. Взагалі, з відгуку я дуже задоволений та до певної міри приємно розчарований. Квестія тільки в цьому, що деякі збірщики

Не залучила списків жертводавців і я тепер мушу до них писати листи з просьбою пересилки додаткових інформацій. А все це припиняє видання книжки. Помимо цього спізнення, я передбачаю появу книжки у розпродажу не пізніше, як осінню цього року".

"А яка буде її ціна? — питаю.

"Звичайно, ця 640-сторінкова книжка з твердою обкладинкою та низкою знімок видання досить коштовне. Ціна книжки з пересилкою є розрахована на 25 американських долярів, або рівновартість американської валюти. Нажаль у розпродажу в книгарнях її не буде, бо ця річ не поплатна. Поодинокі примірники можна буде набути шляхом безпосереднього замовлення в мене,або через відповідних кольпортерів у більших осередках українського поселення". Кінчаючи нашу розмову, я висловив Леньові свій подив за муравлиний вклад праці в цю книжку та закріпив його сподівання, що вона напевно здобуде до кожної української хати.

Роман Дубляниця

"НЮ ЙОРК ТАЙМС" ПРО ОСЯГИ УКРАЇНСЬКОГО ТРЕНЕРА

"Волейбол Меджік оф "Містер С": 172 стрейт вікторіс". Під таким наголовком появилася довга (три чверті сторінки) чотиришпальтова стаття, що її написав спеціяльний кореспондент тієї почитної газети, Майкл Вайнрип, в числі з 17-го травня 1985 році. В цій статті автор з нагоди 172 перемоги відбиванкової дружини студенток середньої школи Колюмбія в Мейплвуді, Н.Дж., обширно насвітлив працю і методи і тренування, що їх проводить тренер тієї дружини Євген Чижович.

Відомий в ЗСА, як один із визначних тренерів копного м'яча УСВТ"Ч.Січ", пізніше збірна ЗСА та довголітній тренер в цьому спорті в згаданій вже середній школі в Мейпливуді, Є. Чижович зумів зорганізувати і дуже успішно проводити відбиванкову програму студенток в цій же школі.

В своїй статті Вайнрип наводить подив ряду американських тренерів середніх шкіл в Ню Джерзі, які на протязі багатьох років не можуть дорівняти цьому українському спеціялістові. Подаючи деякі факти із життьового шляху Є. Чижовича, автор відмітив, що родина Чижовичів прибула з України. Цитуючи Євгена, Вайнрип, згадав про важкі часи, що їх поборював цей українець після прибуття до ЗСА. "Я вчився, після науки грав копний м'яч, після короткого відпочинку йшов до праці до сталеварні на зміну в год 9-ій вечора до 4-ї рано". Я навчився як треба жити,я боровся за кожний цент", — говорив Чижович.

Навчений змалку важко працювати, Чижович продовжує цю традицію теж на пості учителя фізичного виховання і тренера в згаданій школі. Автор репортажу цитує слова директора атлетичного департменту школи — Баба Курсіяі "він, працює з дітьми важче, як хтонебудь інший"."Ми стараємось, — говорив Чижович цьому кореспондентові, — зробити цих дітей завзятими, не зважаючи на те, що вони такими не є. Вони, продовжував він, живуть в гарних позаміських околицях, приїжджають до школи автами і вертають ними до дому. Вони не їдять чорного хліба. Я пробую втілити в них принаймі 10 процентів більше завзяття. Вони потребують цього, особливо в сучасному суспільстві. В правдивому світі людина стоїть перед завданням, яке виконає, або ні".

Відбиванкова дружина студенток середньої школи Колюмбія під проводом Є. Чижовича, здобула собі досі багато розголосу, признань і відзначень. В день святкувань незалежности ЗСА, 4-го липня, посадник Майплвуду представив усіх змагунок і тренера зібраним чолозим громадянам в приміщеннях Управи міста. Стейтова Асамблея Ню Джерзі, оцінюючи високо осяги тієї відбиванкової дружини, ухвалила спеціяльну резолюцію признання. Двократно, відмічує автор, губернатор Ню Джерзі приймав в столиці стейту цю відбиванкову дружину, де відзначив її за унікальні успіхи.

М. Вайнрип не подав одначе цього факту, що Є.Чижович є теж членом єдиного в Ню Джерзі українського Спортового — Виховного Т-ва "Ч. Січ", в якому він в минулому був активним в ланці копаного м'яча, та що для створення відбиванкової програми в середній школі Колюмбія мала вплив відбиванкова ланка "Ч. Січ", точніше жіноча секція під проводом св. п. Адріяна Лапичака, яка довгі роки завдяки Чижовичеві вживала в цій школі спортові залі. Перший склад відбиванкової дружини Колюмбія тренувався разом з жіночими дружинами "Ч. Січі". Тісна співпраця між проводом відбиванкової ланки "Ч. Січі" і відбиванковою програмою, якою в цій школі завідує Є. Чижович, продовжується й досі. Управа УСВТ "Ч. Січ" радіє здобутими успіхами свого члена, бажає йому ще більших в майбутньому.

(от)

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, під проводом інж. Романа Ракочого, ст., подає до відома, що на літній сезон на Союзівці заплянованi такі турніри:

10-11-го серпня — Подвійні гри
30-го серпня - 2-го вересня — УСЦАК крайові
14-15-го вересня Запрошеневий УНС
28-29-го вересня Подвійні гри Пласт
12-13-го жовтня — КЛК.

Поезія...

(Закінчення зі стор. 2)

до історично-патріотичної героїки. Про це ясно свідчать його збірки, поміщені у реферованому збірнику. Головніші з них такі: „Огні мести" (1921), „З блакитної книги" — збірка патріотичної лірики (1927), „Дзвін слави князям" (1933), „Дума про Івана Безрідного" (Іван Безрідний — уосіблення українського народу в Галичині, 1923), „Князь Лябовець" — міт Срібної землі, „Сріберний дзвін" — фрагмент із „Срібна земля" і т.п.

У тридцятих роках, як і перед Першою світовою війною, поет, відчуваючи дух відродження української державности, співав величальні гимни Україні, що мали на меті піднести духа народу на звитяжний змаг. Ось приклад таких гимнів:

Б'ють літаври гучні!
Ясні сурми гримлять!
Іде Січ, грають полки,
як море!...
Бунчуки піднялись,
хоругви шамотять...
Через доли і ріки і гори!

Січ іде!.. Січ іде!...
Січ іде з Чорногори!..

Україна встає!
Україна гуде...
Іде Січ і клекоче як море!...

• • •

„Народе мій! Вставай
на золотокопане поле
Світити в ніч глуху,
шуміти в сонний день.
Горітимеш, як я,
і не згориш ніколи!

Зовсім вірно ствердив Остап Тарнавський, голова Об'єднання Українських Письменників „Слово", про нашого модерніста: „Василь Пачовський виріс у світі модернізму, що висував поета-мистця на позицію надлюдини. Він у своїй самовпевнености вважав, що дрібні ліричні вірші з „маленькими душевними болями" — це замало,і йому треба братися за великі полотна, за великі теми, за проблематику існування українського народу". Нас, одначе тут цікавлять і одні і другі. Том поезій Пачовського варто прочитати.

Заслужений...

(Закінчення зі стор. 2)

Писав Маковей під літературними псевдонімами Spectator, О. Степанович та інші. Перші твори Маковея (переклади із слов'янських і західньоевропейських літератур та власні вірші) надрукував в 1885-1886 роках Іван Франко. В 1895 році вийшла перша збірка „Поезії". Глибоким ліризмом пройняті вірші циклів „Сум і Глум" (1896) і „Гірські думи" (1899) та „Дружка". Поетичні твори Маковея визначаються старанною будовою і формою, особливо поему „Молох" (1891) і „Новик" (1894), та прегарними вставками.

Але,як сказано вище, головне в спадщині О. Маковея становить проза, особливо оповідання. Друкував також низку статтей і оповідань на педагогічні теми, написав монографії про Ґундуліча й Панька Куліша, лишив по собі безліч усяких перекладів, рецензій, літературно-ритичних нарисів і публіцистичних статтей.

Хоч большевики не апробували всіх творів О. Маковея, то однак з уваги на його популярність дозволили в 1967 році, у сторіччя з дня його народження, поставити йому пам'ятник. Побудовано його в центрі Заліщик напроти дому, в якому жив письменник. Зберігся будинок, у якому довгі роки мешкав Маковей. Вулицю, при якій він жив, названо його ім'ям.